

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

לפני כבוד השופטים יהודית שבח, סג"נ, יונה אטדגי, שלומית יעקובוביץ

מערער/משיב רפאת מרעי
ע"י ב"כ עו"ד גיורא אלדן

נגד

משיבה/מערערת מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד ניר גנצ'רסקי וגיא ורדי

פסק דין

השופט י. אטדגי:

1. שני ערעורים שהוגשו על פסק דינו של בית המשפט קמא (כב' השופט אביים ברקאי), שבו נקבע, כי שני פרסומים שבוצעו ביחס למערער ב-ע"א 32636-07-20 (להלן – "רפאת"), האחד – על ידי שוטר במשטרת ישראל והשני על ידי פרקליט מפרקליטות המדינה, הם פרסומים המהווים "לשון הרע" בהתאם לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965 (להלן – "חוק איסור לשון הרע"/"החוק"), וכי הפרסומים אינם נהנים מכל הגנה על פי החוק, וכן נקבע כי על המשיבה (המערערת ב-ע"א 50262-07-20, להלן – "המדינה") לשלם לרפאת פיצוי בסך של 35,000 ₪ (בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 14.12.2016) וכן הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך כולל של 12,000 ₪ (להלן – "פסק הדין").

רקע עובדתי

2. במבנה מסוים בכפר פורדיס (להלן – "המבנה") התנהלו שלושה עסקים: האחד – עסק למכירת מוצרי הגרלה של מפעל הפיס (להלן – "לוטו") ומוצרי הגרלה של המועצה להסדר ההימורים בספורט (להלן – "טוטו"), שנוהל על ידי רפאת, בהתאם להסכמי זכיונות שנעשו בינו לבין אותם גופים; השני – עסק לממכר פיצה, שנוהל על ידי אחיו של רפאת, אניס מרעי (להלן – "אניס"), והשלישי – עסק לניהול מכונות שעשועים שנוהל על ידי אח נוסף, דודו מרעי (להלן – "דודו").
אין חולק כי בזמן הרלוונטי לפרסומים הנדונים, שלושת העסקים התנהלו בקומה אחת, ללא הפרדה פיזית ביניהם.
הבעלים של המבנה הוא אביהם של שלושת האחים, רסלאן מרעי (להלן – "האב").

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

3. למשטרת ישראל הגיע מידע, לפיו במבנה מנוהלים משחקי הימורים בלתי חוקיים, באמצעות מכונות המוסוות כמכונות שעשועים חוקיים.
כך תוארו הדברים באחד מדו"חות המודיעין שצורפו לתיק המוצגים (ידיעה מס' 14-0000-662, עמ' 127 לתיק המוצגים של המדינה):

"המכונות מזל נמצאות בפנים העסק – בתוך החנות, כאשר יש דלת הנמצאת ליד דלת השירותים. ליד הקופה רושמת בכניסה – ישנו מפסק הפעלה הממוקם מתחת למסך הפלזמה. המכונות מופעלות על ידי שלט רחוק, ובלחיצה על מפסק בשלט הוא הופך את המסכים למשחקי ילדים.

כאשר לחיצה נוספת מפעילה את המסך אוטומטי למסך הימורים. השלטים נמצאים בקביעות אצל העובד המפעיל במקום. העובד נותן כרטיס – תעודה עם פס מגנטי לכל שחקן שמשלם מראש סכום בין 200-500 שקלים והעובד מטעין לו את הכרטיס. אם עוברת משטרה בסביבה אז יש מצלמות במעגל סגור גם בתוך וגם מחוץ לעסק, ואז ישנו הסדר שהעובד הנמצא בכניסה מוריד את החשמל דרך המפסק הממוקם ליד הקופה ומוסכם שכל המהמרים עוזבים ויוצאים מהר מהעסק. העובדים מתודרכים להחביא ולהעלים את השלט במקרה שהמשטרה מפתיעה".

יצוין, כי בידיעה האמורה משוייכות המכונות האמורות לרפאת;
כי לא היתה מחלוקת ביחס לתיאור הדברים לעיל, למעט שיוך המכונות לרפאת;
וכי תיאור זה הועתק במדויק באחד הפרסומים, נושא פסק הדין והערעור, כפי שיפורט בהמשך.

4. המשטרה ערכה שלושה חיפושים במבנה: הראשון בחודש נובמבר 2012, השני בחודש ינואר 2014 והשלישי בחודש מאי 2014.
בכל שלושת החיפושים נתפסו מכונות משחקים שנבדקו לאחר מכן על ידי מומחה מטעם משטרת ישראל, שקבע כי הן משמשות לעריכת משחקי הימורים.
כן נתפסו במהלכם, שלטים וכרטיסים ששימשו לאותם משחקים כמתואר לעיל.
יצוין, כי בחיפוש האחרון נכחו גם קב"ט מפעל הפיס ונציגים של חברת החשמל והמוסד לביטוח לאומי.

5. דודו נעצר ביום שבו נערך החיפוש, ביום 21.1.2014, ושוחרר בערבות למחרת.
רפאת ואנשים נוספים נחקרו אך לא נעצרו.
אקדים ואומר, כי בסופו של דבר לא הוגשו כתבי אישום כלשהם, לטענת המדינה – מטעמים ראייתיים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

6. מכוונות המשחקים שנתפסו חולטו על ידי בית המשפט, לאחר הליכים משפטיים ארוכים שהתנהלו בכל הערכאות.

7. לאחר פניות שנעשו על ידי משטרת ישראל ופרקליטות המדינה (הפרסומים הנדונים) בחודש מרץ 2014, אל מפעל הפיס ואל המועצה להסדר ההימורים בספורט, הופסקו הזיכיונות שניתנו לרפאת במשך שנתיים: הטוטו – מחודש מרץ 2014 והלוטו – מחודש מאי 2014, וחודשו לאחר מכן.

8. במועד כלשהו בשנת 2014 נערכה הפרדה פיזית במבנה בין שלושת העסקים. רפאת טוען כי הדבר נעשה בחודש מרץ 2014, כלומר בחודש שבו נשלחו המכתבים המהווים את הפרסומים נושא הערעור.

המדינה טוענת כי ההפרדה בוצעה לאחר שליחת אותם מכתבים. העובדה שבדו"ח החיפוש מיום 14.5.2014 לא מוזכרת ההפרדה הפיזית שנעשתה, תומכת, על פניה, בעמדת המדינה. מכל מקום, לא זה היה מוקד המחלוקת שבין הצדדים.

9. רפאת הגיש עתירה לבג"ץ נגד משטרת ישראל ופרקליטות המדינה (מחוז חיפה), במסגרתה הן התבקשו לחזור בהן מהאמור באותם מכתבים (בג"ץ 335/14). בג"ץ דחה את העתירה בפסק דין מיום 29.6.2015:

"לאחר שמיעת טיעונים איננו רואים מקום להתערבות בפעולת המשיבים (המשטרה לעניין זה) כפי שהיתה בשעתו, נוכח הסיטואציה שנצפתה בעת החיפוש במקום בו ניהל העותר את עסקו – בה נראו מכוונות ההימורים, שאמנם לטענת העותר היו שייכות לאחיו, בצמידות לשולחנות פיס והמועצה להסדר ההימורים.

כנטען כיום בכל מקרה המצב שונה, האח אינו עוד בשטח והעותר טוען לניקיון כלפי מפעל הפיס והמועצה להימורים בספורט. נושא זה עליו לברר מול הגורמים הללו, שיוכלו להיעזר במשטרת ישראל, ואיננו מביעים דעה על כך לעת הזאת. איננו נעתרים אפוא לעתירה. אין צו להוצאות".

הפרסומים

10. הפרסום הראשון הוא מכתבו של רפ"ק אבי שפירו (עו"ד) מתחנת משטרת זכרון יעקב, מיום 4.3.2014, אל המועצה להסדר ההימורים בספורט ואל היועץ המשפטי של מפעל הפיס.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

במכתב מפורטים שלושת העסקים המנוהלים במבנה: עסק הפיצה של אניס, עסק הטוטו-לוטו של רפאת וכן "הימורים – ע"י דודו מרעי"; מפורטים החיפושים שנעשו והמכונות שנתפשו; מסופר על אחד שסיפר כי הוא נכנס למבנה כדי למלא טופס לוטו, מילא אותו, וכאשר ראה אנשים המשחקים במכונות ההימורים הוא רכש כרטיס ושיחק; נכתב כי "קיים מידע לפיו בבית העסק הנ"ל מתנהלים הימורים לא חוקיים", מתוארת שיטת הפעולה כפי שפורטה בידיעה המודיענית שצוטטה לעיל, וכן נכתב: "רפאת עושה קופה של עשרות אלפי שקלים כל לילה, והרבה אנשים מפרדים נהרסו להם המשפחות ונקלעו למצוקה כלכלית מההתמכרות ולחובות כבדים מההימורים"; עוד נכתב על "מודיעין מאומת – המצביע על בית עסק הפועל כמסווה לפעילות פלילית"; ובסוף המכתב פנייה/המלצה: "נבקש לשקול שלילת רישיון הבעלים בניהול עסק של טוטו/לוטו".

11. הפרסום השני הוא מכתב מיום 23.3.2014 של עו"ד ריצ'ארד סאלח, סגן בכיר בפרקליטות מחוז חיפה (אזרחי) לשני הגופים הנ"ל. המכתב מפנה למכתבו של רפ"ק שפירו, מצוין כי "מהחומר שבידי המשטרה עולה כי העסק משמש לעריכת משחקים אסורים, כל זאת בכסות עסק חוקי, בין היתר להפעלת לוטו וטוטו"; מסופר כי "מהחומר עולה כי אזרחים המגיעים למקום לצורך שליחת טופס טוטו או לוטו, נכנסו והימרו גם באופן לא חוקי במכונות המזל שבמקום"; וגם בסופו המלצה: "לאור המפורט בהרחבה במכתב המשטרה, נבקשם לשקול שלילת רישיון הזכיינות של העסק הנ"ל".

התביעה ופסק הדין

12. רפאת הגיש תביעה, שבה נטען כי המכתבים האמורים הם "פרסום" לפי החוק ותבע פיצוי על הנזקים שנגרמו לו, לטענתו, בגין אבדן הכנסות ועוגמת נפש, בסך של 829,336 ₪, ולחילופין – פיצוי ללא הוכחת נזק על סך 283,528 ₪. המדינה התגוננה בטענה כי הפרסומים חוסים תחת ההגנות לפי החוק.

13. בית המשפט קבע כי "האמירות במכתבים מכפישות ופוגעות בשמו הטוב של התובע ובוודאי במשלח ידו"; כי משטרת ישראל, וממילא גם הפרקליטות שנסמכה עליה, חרגו מסמכותן בפניותיהן למפעל הפיס ולמועצה להסדר ההימורים בספורט; דחה את טענת המדינה לחסינות לפי סעיף 13(9) לחוק; וכן קבע כי המדינה לא הוכיחה "אמת דיברתי".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 ביחס לפיצוי נקבע כי רפאת לא הוכיח את הפסדי ההכנסות הנטענים על ידו; לא פעל להקטנת הנזק;
2 נזקף לו "אשם תורם" בכך שהשתתף בשינוי המבנה (ההפרדה) וכן לא פעל להעברת עסקו "לאכסניה
3 אחרת".

4 עם זאת, נפסק לו פיצוי ללא הוכחת נזק, בהתחשב ב"מכלול הנסיבות" בסך 35,000 ₪ (יצוין כי בסעיף
5 10.3(ד) לפסק הדין נכתב הסכום 40,000 ₪, אך בסעיף התוצאה, סעיף 12, נכתב הסכום 35,000 ₪.
6 בהחלטה שניתנה לאחר פסק הדין תוקן הסכום שננקב בסעיף 10.3 ל-35,000 ₪).

הערעורים ותמצית הטענות

7
8
9 14. רפאת ערער על סכום הפיצוי.
10 לטענתו, סכום הפיצוי שנתבע על ידו, ושמוסס בעיקר על אובדן הכנסותיו בתקופה שבה הושבת עסקו,
11 הוכח.

12 בערעור הוא טוען כי סכום זה עומד על סך 684,635 ₪ (לאחר ניכוי סכומי המשכורות שלא שולמו
13 לעובדיו), ולחילופין – על 250,000 ₪, בהתאם לחוות דעת של המומחה מטעמו.
14 עוד הוא מערער על אי פסיקת פיצוי בגין עוגמת נפש בסך 100,000 ₪.
15 לחילופין הוא טוען לזכותו לקבלת כפל הפיצוי המירבי ביחס לכל אחד משני הפרסומים, סך של 280,119
16 ₪.

17 ביחס לחבות של המדינה לפצותו, הוא סומך את ידיו על קביעותיו ומסקנותיו של בית המשפט קמא.

18
19 15. המדינה ערערה על החבות.
20 טענתה העיקרית היא כי הפרסומים חוסים תחת הגנת סעיף 13(9) לחוק: "עמדת המערערת – כי מקום
21 בו מתקבל מידע אודות פעילות בלתי חוקית – ובמקרה שלפנינו – הימורים לא חוקיים – המתקיימת
22 במקום אשר בו פועל זכיון מטעם מפעל הפיס ומטעם המועצה להסדר הימורים בספורט, המערערת
23 מוסמכת להעביר מידע זה למפעל הפיס ולמועצה להסדר הימורים בספורט, ולבטח רשאית לעשות
24 כן".

25 עוד טוענת המדינה להגנת אמת בפרסום לפי סעיף 14 לחוק ולהגנת תום הלב לפי סעיף 15 לחוק.
26 לפיכך סבורה המדינה כי דין הפיצוי שנקבע לרפאת להתבטל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

דיון הכרעה

16. אין חולק כי הדברים שנכתבו בשני המכתבים עונים להגדרת "לשון הרע" לפי סעיף 1 לחוק וכי שליחתם למפעל הפיס ולמועצה להסדר ההימורים בספורט עונה להגדרת "פרסום" לפי סעיף 2 לחוק. השאלה העיקרית בערעור המדינה היא, האם הפרסומים הללו הם פרסומים מותרים לפי סעיף 13(9) לחוק ולכן הם אינם יכולים לשמש עילה לתביעה, או שהם אינם כך? אם התשובה לשאלה זו היא חיובית, אזי דין ערעור המדינה להתקבל ודין ערעור של רפאת להידחות, גם מבלי לדון בטענותיו ביחס לגובה הפיצוי.

אם התשובה לשאלה זו היא שלילית, יהיה צורך להידרש לטענותיו של רפאת בערעור שהגיש. אני סבור, לאור הנימוקים שאפרט, כי התשובה לשאלה זו היא חיובית.

17. סעיף 13 לחוק מונה שורה של "פרסומים מותרים", וביניהם:
"9) פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור".

משטרת ישראל פועלת מכח פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א – 1971 (להלן – "פקודת המשטרה"/"הפקודה").

סעיף 3 לפקודה קובע: "משטרת ישראל תעסוק במניעת [הדגשה לא במקור] עבירות ובגילויין, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש".

מכאן עולה שתפקידה של המשטרה אינו מסתכם בטיפול בעבירות שכבר בוצעו, אלא גם במניעתן, כאשר, מתוך החומר המודיעיני שהצטבר אצלה, העבירות הללו ממשיכות להתבצע, או שהן עתידות להתבצע.

18. הימורים בלתי חוקיים הם עבירה פלילית לפי סעיף 228 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן – "חוק העונשין"):

" המחזיק או מנהל מקום משחקים אסורים, או מקום לעריכת הגרלות או הימורים, דינו – מאסר שלוש שנים או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(4); המשכיר חצרים או מרשה את השימוש בהם בידיעה שימשו מקום למשחקים אסורים או לעריכת הגרלות או הימורים, דינו – מאסר ששה חדשים או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(3)."

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 עולה מכאן, כי עובר העבירה איננו זה המנהל את המשחקים האסורים בלבד, אלא גם "מחזיק" המקום
2 שבו מתנהלים המשחקים האסורים, וכן מי ש"מרשה את השימוש" ב"חצרים" בהם מתנהלים אותם
3 משחקים.
4

5 19. על פי המידע שהיה בידי המשטרה, טרם שליחת המכתבים, התקיים חשד מבוסס כי במבנה
6 מתנהלים הימורים בלתי חוקיים וכי גם רפאת קשור אליהם, בין באופן ישיר, כפי שיפורט להלן, ובין באופן
7 עקיף, בכך שהוא מודע לקיומם סמוך לעסקו, באותה קורת גג, ללא כל מחיצה, וכאשר כל מי שנכנס
8 למבנה לשם מילוי טפסי טוטו או לטוטו עשוי בנקל לזהות את ההימורים הבלתי חוקיים המתנהלים בסמוך
9 ולהשתתף בהם בעצמו.

10 וזה המידע העולה מתוך הראיות שהוצגו:

11 א. כאמור, באותה עת, שלושת העסקים התנהלו בקומה אחת במבנה, ללא כל מחיצה ביניהם.
12 רפאת תיאר בחקירתו בבית המשפט (עמ' 8 לפרוטוקול, עמ' 479 לתיק מוצגי המדינה):
13 "זה עסק של 200 מטר, שתי כניסות, נכנסים מימינה הפיצה, הטוטו לטוטו באמצע והחדר שהם טוענים
14 שזה הימורים לא חוקיים וזה לא ענייני, בסוף".

15 משמע, עסקו של רפאת היה סמוך ממש לעסק שבו התנהלו ההימורים, וניתן היה בנקל
16 לעבור מעסקו של רפאת לעסק ההימורים, כפי שאישר רפאת בחקירתו בבית המשפט (עמ'
17 9 לפרוטוקול, עמ' 480 לתיק המוצגים):

18 "כב' הש' ברקאי: במילים פשוטות אפשר היה לעבור מהתחנה שלך לעסק של המכונות
19 אפשר היה לעבור?

20 העד רפאת מרעי: זה פרזדור גדול, כן עוד פעם, זה פרזדור, מצד ימין את הפיצה, מצד
21 ימין את הטוטו לטוטו הדלפק של הטוטו לטוטו ובסוף יש את החדר.

22 כב' הש' ברקאי: אז אפשר רגע לעבור מהעסק שלך?

23 העד רפאת מרעי: זה מתחם שוב זה מתחם."

24 ב. שלושת בעלי העסקים הם אחים.

25 אביהם הוא הבעלים של המבנה.

26 האח דודו נשאל חקירתו במשטרה (עמ' 151 לתיק המוצגים): "למי שייך המקום?" והשיב: "המקום
27 בכללי לאבא שלי הוא משכיר אותו לאח שלי רפאת" (הדגשה לא במקור).

28 ג. בדו"ח הפעולה מיום 6.11.2012 (עמ' 115 לתיק המוצגים) נכתב כי במהלך החיפוש שנעשה
29 במקום, "הבחנתי בבחור אחר שלבש חולצה שחור-לבן-מכנס גינס שחור זורק צרור של שלטים בצבע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

שחור בתוך מקרר שהיה במקום. . . יש לציין כי הבחור שזרק את צרור המפתחות זוהה יותר מאוחר
בשם פארס גואברה. . . ."

כאמור לעיל, השלטים המדוברים שימשו להפעלת מכונות ההימורים.
אותו פארס גואברה נמצא בעסק גם בחיפוש שנערך ביום 21.1.2014, כשהוא "מאחורי הדלפק הקופה"
(דו"ח הפעולה מאותו יום, עמ' 121 לתיק המוצגים).

פארס גואברה נכח במקום גם בחיפוש שנערך ביום 14.5.2014, אזי, "נתפס בכיסו 3 שלטים להפעלת
המכונות" (עמ' 165 לתיק המוצגים).

רפאת נשאל בחקירתו במשטרה (עמ' 155 לתיק המוצגים): "מה הקשר שלך לגואברה?" והשיב: "עובד
שלי".

גם גואברה אישר בחקירתו במשטרה (עמ' 147 לתיק המוצגים) כי עבד בעבר אצל רפאת.

ד. שולחנות וכסאות של הטוטו שימשו את הבאים לפיצריה (סעיף 3.0 לפסק הדין, ממצא עובדתי
שרפאת לא חלק עליה).

שולחנות וכסאות של מפעל הפיס אוחסנו במחסן במבנה, יחד עם מכונות ההימורים (רפאת אישר זאת
בחקירתו בבית המשפט, עמ' 13 ו-19 לפרוטוקול, עמ' 484 ו-490 לתיק המוצגים).

ה. הובאו עדויות על כך, שאנשים שנכנסו למבנה לשם מילוי טפסי טוטו ולוטו "נגררו" גם למשחקי
ההימורים (חקירת מוחמד חדר במשטרה, עמ' 143 לתיק המוצגים).

20. המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא, כי על פי המידע שהיה מצוי באותה עת בידי המשטרה,
רפאת, שוכר המבנה מאביו, אפשר בפועל את עריכת ההימורים הבלתי חוקיים בתוך המושכר; עובד שלו
היה מעורב ישירות בהפעלת מכונות ההימורים; לא היתה הפרדה פיזית בין שלושת העסקים; לא היתה
הפרדה בריהוט ובאחסון החפצים המשמשים אותם עסקים; אדם שנכנס למבנה לשם מילוי טופס לוטו או
טוטו יכול היה לראות את ההימורים המתנהלים בסמוך ממש וליטול בהם חלק.
בנסיבות אלה, לדעתי, המשטרה, לא זו בלבד שהיא היתה רשאית לפנות למפעל הפיס ולמועצה להסדר
ההימורים בספורט, על מנת שישקלו את המשך הזיכיון של רפאת, אלא אף היתה חייבת לעשות כן,
בהיותה מופקדת על מניעת עבירות ועל שמירת הסדר הציבורי.

21. בעניין שנדון ב-ע"מ 10692/08 אבו כליב נ' ראש עיריית חיפה (1.7.2009), עיריית חיפה
סירבה לתת למערער רישיון לעסק של אחסנת מתכות, לאחר שפנתה למשטרה וזו הודיעה כי היא
מתנגדת למתן הרישיון בשל חשש שמגרשים מסוג זה מהווים מוקד לפעילות פלילית. המערער טען כי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 לשם מתן רישיון לא נדרשה הסכמת המשטרה והעירייה לא היתה צריכה לקבל את הסכמתה. בית
2 המשפט העליון דחה את הערעור, בקובעו:
3 " עסקו של המערער טעון רישוי. . . ורישיון כזה לא יינתן אלא אם שוכנעה רשות הרישוי כי ננקטו
4 אמצעים להבטחת איכות נאותה של הסביבה ולמניעת מפגעים ומטרדים. אולם, מכך אין ללמוד על
5 הסדר שלילי לפיו חייבת רשות הרישוי להצטמצם לשיקול זה בלבד, ומקום שמתעורר צורך לפנות
6 ולבקש את חוות דעתה של משטרת ישראל, רשות הרישוי רשאית ואף חייבת לעשות זאת כדי
7 להבטיח את שלום הציבור. לא זו אף זו, אם רשות הרישוי לא היתה פונה בנסיבות אלו לקבלת חוות
8 דעתה של משטרת ישראל, כי אז דווקא החלטה זו היתה נגועה בחוסר סבירות".

9
10 גם בענייננו, נדרש רפאת לקבלת זיכיונות ממפעל הפיס ומהמועצה להסדר הימורים בספורט לשם הפעלת
11 עסק הלוטו והטוטו.

12 אם אלה היו מקבלים, קודם למתן הזיכיונות, ידיעות ממשטרת ישראל המעידות על חשד לפעילות פלילית
13 המתקיימת במקום, ודאי שהם היו מוסמכים שלא לתת את הזיכיון.
14 מכאן גם שהמשטרה מוסמכת, ולדעתי אף חייבת, לפנות אליהם, כדי לידע אותם על חשדות לפעילות
15 פלילית המתנהלת באותו מקום שבו מתנהלים עסקי הלוטו והטוטו, על מנת שישקלו את המשך הזיכיונות.

16
17 22. גם רפאת אישר בחקירתו שזכיונותיו מותנים בכך שלא מתנהלת פעילות פלילית בעסקו וכי
18 המשטרה מוסמכת לפנות לגופים נותני הרישיון כשבדידה מידע על כך (עמ' 16 לפרוטוקול, עמ' 487 לתיק
19 המוצגים):

20 "ש. אתה מודע לזה שיש לך שני הוראות כאלה בשני החוזים? שאם מפעל הפיס או המועצה
21 להסדר הימורים יקבלו מידע מהמשטרה יש להם זכות על פי חוזה שאתה חתמת.

22 ת. כן מודע.

23 ש. אתה מודע לזה?

24 ת. כן.

25 ש. אוקי, אז אם ככה זה לגיטימי שהמשטרה תמסור מידע אם יש לה מידע.

26 ת. אם זה אמיתי.

27 ש. לגיטימי שהיא תמסור מידע.

28 ת. אם זה אמיתי".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

23. המסקנה עד כאן היא ששני הפרסומים: מכתבו של רפ"ק שפירו ומכתבו הנוסף של עו"ד סאלח, שלא היה אלא חזרה על הדברים העיקריים שנכתבו במכתבו של רפ"ק שפירו והפניה אליו – שניהם "פרסומים מותרים" לפי סעיף 13(9) לחוק.

הפסיקה קבעה כי ההגנות בסעיף 13 לחוק הן מוחלטות:

"סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע קובע מהם "פרסומים מותרים". בסעיף זה העניק המחוקק משקל מכריע לשיקולים כלליים-ציבוריים. אדם המפרסם לשון הרע בנסיבות סעיף 13 לחוק ייהנה מהגנה גם אם הפרסום היה כוזב וגם אם פעל בזדון או בחוסר תום לב. כמו כן, ההגנה אינה תלויה במידת העניין הציבורי שיש בפרסום. מסיבה זו, זכו ההיתרים שבסעיף 13 להיקרא "ההגנות המוחלטות". . " (ע"א 844/12 מולקנדוב נ' פורוש (22.2.2017), פורסם בנבו, פסקה 47 לחוות דעתו של כב' השופט דנציגר).

ביחס לסעיף 13(9) לחוק נכתב:

" תכליתו של סעיף 13 הוסברה כהענקת "זכייה מוחלטת לפרסומים, הנוגעים לתחום תפקידם של ממלאי תפקידים רשמיים ושל רשויות רשמיות" (עניין ננס, עמ' 215). ההגנה נועדה לאפשר לאותם בעלי תפקידים לבצע את הפרסומים הנדרשים לצורך פעילותם באופן המיטבי הנדרש לצורך ביצוע התפקיד, ללא מורא מתביעות אישיות בגין לשון הרע; זאת, מתוך הנחה כי עצם ההתמודדות עם תביעות כאמור עלולה להרתיע את בעל התפקיד ולהפריע לו בביצוע תפקידו. הרציונל הספציפי של תת-סעיף (9) הוא לאפשר לרשויות הרשמיות של המדינה לפעול, במסגרת סמכויותיהן כדין, מבלי לחשוש כי תהיינה מאוימות מפני תוצאות משפטיות בשל התבטאויות הקשורות בתפקידן. . . החסינות המוחלטת שמקנה הסעיף מוצדקת אך ורק משום שמדובר בפרסום שחייב להיעשות על פי דין או שהמפרסם רשאי היה לעשות אותו על פי דין (בהוראה של רשות מוסמכת)". (פסקה 52)

בהמשך מזכיר בית המשפט עליון את ההלכה שנפסקה (בדעת רוב) ב-ע"א 1104/07 חיר נ' גיל, פ"ד סג(2) 511, שקבעה כי גם ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק (דברים שנאמרו במהלך הליך שיפוטי או בכתב בי-דין) היא מוחלטת, ומוסיף:

"לטעמי הדברים שקבעה דעת הרוב בעניין חיר יפים גם לעניינו של סעיף 13(9) לחוק איסור לשון הרע. היינו, המחוקק קבע הגנה מוחלטת, אשר תחול ללא סייג בהתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף. משעה שהפרסום נאמר בנסיבות הקבועות בסעיף המשנה הרלוונטי, הרי שאין מקום לבחון את תוכן הדברים, את היסוד הנפשי או כל נסיבה אחרת שהיא חיצונית ללשון הסעיף. כמובן, על מנת שתחול ההגנה המוחלטת, יש לבחון באופן דווקני ומוקפד את התקיימות הנסיבות הקבועות בסעיף הרלוונטי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

לפיכך, לענייננו, לא די בכך שהפרסום נעשה מכוח הוראה של הנחייה של רשות מוסמכת, אלא נדרש להראות כי מדובר בהפעלת סמכות "כדין" של רשות מוסמכת". (פסקה 54).
כב' השופטת חיות הסכימה עם דבריו של כב' השופט דנציגר, אך סייגה אותם במעט:
"לא אחד כי השאלה האם ראוי ליתן חסינות מוחלטת ללא סייג לדברים שנאמרים על ידי אדם ה"רשאי לעשות" כן על פי היתר של רשות מוסמכת, היא שאלה נכבדה וניתן להעלות על הדעת מקרים – בלא שיובן מדבריי כי המקרה שבפנינו נמנה עם מקרים אלה - אשר בהם לא יהיה זה ראוי ליתן חסינות כזו. כך למשל כאשר הפרסום נעשה בהרשאה אך שלא לצורך, בחוסר תום לב או בזדון ממש. אך בין אם ההסדר הנורמטיבי הקיים רצוי ובין אם לאו, ככל שקמה למשיבים חסינות מוחלטת לפי סעיף 13(9) לחוק – ואני שותפה לעמדתו של חברי השופט דנציגר כי זו אכן קמה במקרה דנן - דין הערעור להידחות מטעם זה. . . " (פסקה 4 לחוות דעתה).
גם כב' הנשיאה נאור הסכימה לדעתם של כב' השופטים דנציגר וחיות.

בהתאם לכך נפסק באותו עניין, כי למשיבה 1, גב' פורוש, ששימשה ראש מחלקת הפיקוח על קרנות נאמנות ברשות לניירות ערך, עומדת הגנת סעיף 13(9) לחוק בקשר לשיחה טלפונית שניהלה עם מנהלה של קרן נאמנות, במסגרתה התריעה על חשדות מסוימים הנוגעים למערער שביקש להשקיע באותה קרן.
" אם הרשות מוסמכת ואף חייבת להגן על ציבור המשקיעים, לרבות על דרך של אזהרת הגורמים הפעילים בשוק ההון, ברי כי פורוש הייתה רשאית להזהיר את עטר, מכוח תפקידה ברשות על פי ההיתר שקיבלה לכך, ולו מכללא מכוח תפקידה הבכיר ברשות" (פסקה 58).
קביעתו זו של כב' השופט דנציגר באה, למרות קביעה קודמת שלו בחוות דעתו (פסקה 41), לפיה, לא עלה בידי המשיבים (פורוש, רשות ניירות ערך ומי שעמד בראשה, משה טרי) להרים את הנטל להוכיח שהדברים שנאמרו על ידי פורוש במסגרת שיחת הטלפון היו "אמת", כלומר את הגנתו של סעיף 14 לחוק (הגנת אמת בפרסום), ואף לא את הגנת תום הלב – סעיף 15 לחוק (פסקה 46).
יצוין, כי כב' השופטת חיות וכב' הנשיאה נאור, לא מצאו לנכון, לאור מסקנתן בדבר תחולת ההגנה המוחלטת של סעיף 13 (9) לחוק להידרש לחלותם של סעיפים 14 ו-15 לחוק.

24. גם בענייננו אני סבור, כי משטרת ישראל היתה מוסמכת ורשאית, ואולי אף חייבת, להביא לידיעת מפעל הפיס והמועצה להסדר ההימורים בספורט את המידע שבידיה ביחס לרפאת וביחס למקום שבו התנהלו משחקי הלוטו והטוטו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

נראה שכך סבר גם בית המשפט הגבוה לצדק בפסק דינו בעניינו של המערער, כאשר דחה את עתירתו בעניין זה.

על הלך רוחו של בית המשפט הגבוה לצדק באותה עתירה, יעידו דבריו של כב' המשנה לנשיאה, רובינשטיין, באותו דיון (עמ' 2 לפרוטוקול, עמ' 428 לתיק המוצגים):

"באים ורואים דברים שהם כדין ודברים שלא, מה המשטרה יכולה לעשות במקרים האלה אם לא להגיד שזה נראה לנו בעייתי, מה אדוני [ב"כ רפאת] היה עושה אם הוא היה משטרה ובא למקום כזה ורואה דברים כאלה. אלה שני אחים, בנסיבות קונקרטיות מדובר. מפלס החשדנות מובן במקרים כאלה. גם לאדוני זה היה מובן אם היה אוכף חוק. יכול להיות שהעובדות האלה מדויקות".

וכן דבריו של כב' השופט מזוז באותו דיון (עמ' 3 לפרוטוקול, עמ' 429 לתיק המוצגים):
"בעסק הזה מתנהלת פעילות בלתי חוקית. החלק של התפיסה הוא עניין קנייני. בהיבט למשחקים אסורים, התייחסו לא כבלתי סביר, עסק שמתנהל יחד, עסק של אדם אחד מנוהל על ידי שלושה אנשים. זו העמדה שהביאו לפני מפעל הפיס. . .".

לפיכך אני סבור כי בענייננו עומדת למדינה הגנה מוחלטת לפי סעיף 13(9) לחוק, גם בלי להידרש לחלותם של סעיפים 14 ו-15 לחוק (כדרך של כב' השופטת חיות וכב' הנשיאה נאור בפסק דין מולקנדוב).

25. לא למותר להוסיף, כי בפועל הוכח שפניותיהם של רפ"ק שפירו ועו"ד סאלח הועילו: נעשתה הפרדה פיזית בין שלושת העסקים, דודו עזב את המבנה ומשחקי ההימורים הופסקו.

26. למעלה מן הנדרש אוסיף, כי לאור המתואר לעיל נראה כי למדינה עומדות גם הגנתם של סעיפים 14 ו-15 לחוק.

אך לאור מסקנתי בדבר תחולתו של סעיף 13(9) לחוק, כאמור, אתייחס להגנות הנוספות האלה בקצרה.

27. ביחס לסעיף 14 (הגנת אמת בפרסום), הדברים העיקריים שנכללו במכתבים: תיאור העסקים המתנהלים במבנה, עובדת קיומם של משחקי הימורים בלתי חוקיים במקום, אופן הסוואת הפעילות העבריינית כפעילות חוקית- כל אלה היו אמת, ואף רפאת אינו מכחיש אותם.

אכן, לא הוגש בסופו של דבר כתב אישום מטעמים שלא הובררו כאן עד תום, אך אין חולק כי במבנה המדובר שרפאת הוא שוכרו (מאביו), שבו התנהל עסקו של רפאת, תחת קורת גג אחת, ללא כל מחיצה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 שהיא, ותוך אי הקפדה על הפרדה בין החפצים המשמשים לעסקו לבין החפצים המשמשים לעסקי שני
2 אחיו, התנהלו גם משחקי הימורים בלתי חוקיים.
3 כן אין חולק כי מכונות ההימורים, שהוסוו בצורה מתוחכמת כמכונות משחק תמימות, חולטו כדין.
4 אין זה סביר כלל בנסיבות הללו, שמשחקי ההימורים שנעשו בצמוד לעסקו של רפאת נעלמו מעיניו, והוא
5 אף לא טען זאת. רפאת העלים עין מכך, כאילו שהדבר איננו נוגע לו, למרות הסיכון שהאנשים הצורכים
6 את המוצרים שהוא מוכר יעברו למשחקי ההימורים הצמודים אליו, כפי שהוכח כי נעשה בפועל.
7 כאמור לעיל, הוכח גם שעובד שלו היה מעורב בהפעלת המשחקים הללו.
8 (וראו לעניין זה את הערותיו של כב' השופט מזוז הנ"ל (עמ' 2 לפרוטוקול), כשהוא מגיב לטענת ב"כ
9 המערער כי העובדות לא נכונות לשיטתם: "היו נכונות בשעתן", ובהמשך: "זה היה נכון בשעת הפשיטה,
10 הוא [השוטר] ראה בעיניים מה שהוא ראה").

11
12 28. בנסיבות אלה אני סבור, שקמה "הגנת האמת בפרסום" שבסעיף 14 לחוק, גם אם פרטי לוואי
13 מסוימים שנכללו במכתבו של רפ"ק שפירו, כגון האמירה לפיה "רפאת עושה קופה של עשרות אלפי
14 שקלים כל לילה" לא הוכחו, לאור סיפת אותו סעיף, לפיה: "הגנה זו לא תשלל בשל כך בלבד שלא
15 הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". האמירה שרפאת "עושה קופה של עשרות
16 אלפי שקלים כל לילה", כלשעצמה, אין בה "פגיעה של ממש", אלא אם קושרים אותה למשחקי
17 ההימורים, אלא שבתחילת אותו מכתב מצויין בצורה מפורשת: "הימורים – ע"י דודו מרעי".
18 ניתן להבין מכך ש"קופת עשרות אלפי השקלים" הלילית איננה נובעת ישירות מההכנסות ממשחקי
19 ההימורים, אלא מההכנסות של עסקו הצמוד לעסק ההימורים, כשלאור קרבה זו גם בהן נמצא פסול.
20

21 29. האמירה "והרבה אנשים מפרדיס נהרסו להם המשפחות ונקלעו למצוקה כלכלית
22 מההתמכרות ולחובות כבדים מההימורים" איננה מיוחסת ישירות לרפאת, גם אם ניתן לראות בה כך
23 לאור הצמדתה לאמירה הקודמת המיוחסת לרפאת.
24 אולם, גם ביחס לאמירה זו אזכיר, כי באותו מכתב צוין במפורש כי עסק ההימורים מנוהל באופן ישיר על
25 ידי דודו ולא על ידי רפאת, ואילו רפאת אחראי באופן עקיף לכך לאור זאת שעסקו צמוד לעסק ההימורים.
26 ביחס לאמיתותה של אמירה זו ניתן לקבוע כידיעה שיפוטית, שעיסוק בהימורים מביא להתמכרות,
27 לחובות כבדים, למצוקה כלכלית, וכנובע מכך גם ל"הרס משפחות".
28

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

30. הגנת סעיף 14 לחוק דורשת גם כי יהיה בפרסום "עניין ציבורי". אני סבור כי בענייננו התקיים תנאי זה. מניעת עבריינות היא בוודאי עניין לציבור. לצורך קביעת קיומו של "עניין ציבורי" אין החוק דורש כי מושא פרסום יהיה בהכרח איש ציבור או דמות ציבורית ודי בכך שתוכן הפרסום יש לו חשיבות ציבורית (ע"א 751,1236,1237/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך, פ"ד סה(3) 369, עמודים 451, 455).

31. בנסיבות שתוארו עומדת למדינה גם הגנת תום הלב, לפי סעיף 15(2) לחוק, לפיו, הגנה זו עומדת למי ש"היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום".

אני סבור, לאור כל מה שתואר לעיל, כי המשטרה, והפרקליטות בעקבותיה, היו חייבים חוקית, מוסרית וחברתית, להביא את המידע שבידיהם לידיעת מפעל הפיס והמועצה להסדר ההימורים בספורט, האמונים על הזיכיונות שניתנו לרפאת להפעלת עסקו, וכי פנייתם למפעל הפיס ולמועצה להסדר ההימורים בספורט, נעשתה בתום לב, במטרה למנוע את הפעילות העבריינית ולשמור על הסדר הציבורי.

32. בקשר לתום הלב יצוין עוד, כי הדברים שנכתבו במכתבו של רפ"ק שפירו היו חזרה, כמעט העתקה ממש, של הידיעה המודיעינית שצוטטה לעיל, משמע, הוא לא בדה דברים אלו מלבו אלא נסמך על ידיעה מודיעינית קודמת.

33. בקשר לסעיף 15(2) הנ"ל נקבע, כי כדי שלא להעמיד אדם בדילמה בין החובה המוטלת עליו לבין הפיצוי שבו עלול לחוב במקרה של אי דיוקים בפרסום, קיים אינטרס ציבורי להגנה על מפרסים הפועלים מתוך חובה, גם אם דבריהם אינם נכונים, ובתנאי שפעלו בתום לב (פלוני נ' דיין אורבך, עמ' 459-460).

בענייננו כאמור הדברים העיקריים שנכללו בפרסומים שנעשו היו אמת, המפרסמים פעלו בתום לב, ולכן גם אם פרטי לואי כלשהם לא היו מדויקים, עדיין עומדת להם הגנת סעיף זה.

34. אין בעובדה שלרשות המשטרה והפרקליטות עמדו כלים חוקיים אחרים כדי למנוע את הפעילות העבריינית שנעשתה (צווי סגירה מנהליים, צווים שיפוטיים ועוד) כדי לשלול את הדרך שהן בחרו: פניה למפעל הפיס והמועצה להסדר הימורים וספורט, כדי שישקלו את המשך מתן הזכיינות לריפאת. אין לבוא בטרוניה למשטרה ולפרקליטות אם הן בחרו בדרך שנראתה כחריפה פחות כדי להשיג את מטרתן, ובלבד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 שהן פעלו לפי סמכותן (השוו: ע"ע (ארצי) 13-07-26198 ד"ר שוורץ נ' ד"ר אברמוביץ (30.04.2015),
2 פורסם בנבו).

3
4 35. לאור האמור לעיל, מתייטר הצורך לדון בערעורו של רפאת.
5 למעלה מן הצורך אוסיף, שגם אילו ערעורה של המדינה היה נדחה, היה צריך לדחות גם את ערעורו של
6 רפאת, משום שהוא לא הוכיח את הנזקים הנטענים על ידו.
7 לשם כך אפנה לנימוק הראשון שבית משפט קמא מנה בעניין זה, סעיף 10.2(א), לפיו, ההפסדים הנטענים
8 לא הוכחו. מדובר בקביעה עובדתית, שלא נמצאה הצדקה להתערב בה.
9 די בכך כדי לדחות את תביעתו של רפאת לפיצוי על הפסדי ההכנסות שנגרמו לו, גם מבלי לדון ביתר
10 הנימוקים שבית המשפט מנה בפסק הדין.

11 כן לא מצאתי הצדקה להתערב בסכום הפיצוי שנפסק. מעשית, הפרסום במכתבו של עו"ד סלאח, גם אם
12 ניתן להגדירו כפרסום נוסף, הוא חזרה על הדברים שנכתבו במכתבו של רפ"ק שפירו והפניה אליהם; שני
13 המכתבים הופנו לאותם גורמים ולא לגורמים נוספים; לא היה זדון בדברים שנכתבו, אלא תום לב, כאמור.
14

15 36. לאור כל אמור לעיל אמליץ לקבל את ערעורה של המדינה, לבטל את הפיצויים וההוצאות שנפסקו
16 בפסק דינו של בית המשפט קמא, ולדחות את ערעורו של רפאת.
17 כן אמליץ לחייב את רפאת בהוצאות שני הערעורים בסך 20,000 ₪.

18
19
20
21
22 יונה אטדגי, שופט
23
24

השופטת י. שבח:

25 1. דבריו של חברי השופט אטדגי לפיהם "תפקידה של המשטרה אינו מסתכם בטיפול בעבירות
26 שכבר בוצעו, אלא גם במניעתן, כאשר, מתוך החומר המודיעיני שהצטבר אצלה, העבירות הללו
27 ממשיכות להתבצע, או שהן עתידות להתבצע"; "הימורים בלתי חוקיים הם עבירה פלילית לפי סעיף
28 228 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן – "חוק העונשין"); "משטרת ישראל היתה מוסמכת
29 ורשאית, ואולי אף חייבת, להביא לידיעת מפעל הפיס והמועצה להסדר ההימורים בספורט את המידע
30 שבידיה ביחס לרפאת וביחס למקום שבו התנהלו משחקי הלוטו והטוטו" - מקובלים עלי. יותר מכך.
31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

יש לחזק את ידיה של משטרת ישראל במלאכה הקשה אותה היא מבצעת ובאתגרים הלא פשוטים בפניהם היא ניצבת, וליתן לאנשיה גיבוי מלא גם אם במסגרת מילוי התפקיד נעשתה טעות כזו או אחרת בתום לב.

2. כן מקובל עלי כי התשתית העובדתית שהונחה בפני בית משפט קמא אכן הזמינה את המסקנה אליה הגיע השופט אטדגי לפיה **"על פי המידע שהיה בידי המשטרה, טרם שליחת המכתבים, התקיים חשד מבוסס כי במבנה מתנהלים הימורים בלתי חוקיים"**, וכי גם רפאת לא היה מנותק מהמתרחש, ולו בעצימת עין, בהינתן הקשר המשפחתי והמיתחם המשותף, מסקנה העומדת בהלימה לדברי בית המשפט העליון בבג"ץ שהגיש רפאת בדבר **"הסיטואציה שנצפתה בעת החיפוש במקום בו ניהל העותר את עסקו – בה נראו מכוונות הימורים, שאמנם לטענת העותר היו שייכות לאחיו, בצמידות לשולחנות פיס והמועצה להסדר הימורים"**.

3. עדיין אין באמור לעיל כדי לפטור את המדינה מחובתה לפצות נפגע שבוצע כלפיו פרסום לשון הרע במסגרת הפעילות לעיל, אלא אם יוכח כי על הפרסום חלה איזו מההגנות לפי חוק איסור לשון הרע. כמו בית משפט קמא, אף אני סבורה כי האמירות במכתבי משטרת ישראל והפרקליטות שאין מחלוקת שהן, כלשונו, **"מכפישות ופוגעות בשמו הטוב של התובע ובוודאי במשלח ידו"** חרגו מהחסינות לפי סעיף 13(9) לחוק; אף לא הוכחה לגביהן הגנת האמת.

4. ההגנה המרכזית עליה נסב הדיון בשתי הערכאות היא זו שבסעיף 13(9) לחוק הנותנת חיסיון ל"פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור". בהיות ההגנה לעיל הגנה מוחלטת, יש לבחון בזהירות את הכניסה לגבולותיה, כפי שצוין בעניין מולקנדוב: **"...האיזון בין האינטרס הציבורי המגולם בסעיף לבין הפגיעה הנגרמת למושא הפרסום, מחייב פרשנות דווקנית לסעיף"** (פסקה 51 לפסק דינו של השופט דנציגר), ו"יש לפרש את הוראות החסינות הקבועות בסעיף 13 כולו בצורה דווקנית ומצומצמת" (פסקה 2 לפסק דינה של השופטת חיות).

החסינות המוחלטת שמקנה הסעיף לעיל מוצדקת אך ורק משום שמדובר בפרסום שחייב היה להיעשות על פי דין או בהוראה של רשות מוסמכת, וזאת כדי לאפשר לבעל התפקיד לבצע את החובה שהוטלה עליו על פי הדין ללא ממורא וללא חשש. אלא שלא הפנינו לכל הוראה חוקית או אחרת ממנה ניתן להסיק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 כי משטרת ישראל היתה חייבת להודיע למפעל הפיס ולמועצה להסדר הימורים בספורט על החשדות
2 שנתגלו, ודאי לא לחובתה להמליץ בפניהם לשלול את זיכיונותיו של רפאת.
3 במקרה **מולקנדוב** הוחלה ההגנה על רשות ניירות ערך בהינתן סמכותה לפי סעיף 97 לחוק השקעות
4 משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, "**לפקח על ענף קרנות הנאמנות ולהסדיר את פעולתו...**" ו"**ליתן**
5 **הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם של מנהל קרן ונאמן, של נושא משרה בהם ושל כל מי שמועסק על**
6 **ידם, והכל... כדי להבטיח את... השמירה על עניינם של בעלי היחידות**", וחובתה להגן על המשקיעים.

7
8 בדומה לכך, במקרה שנדון לאחרונה ברע"א 8721/21 **מכללת באקה נ' המועצה להשכלה גבוהה** הוחלה
9 ההגנה על המועצה להשכלה גבוהה בהינתן סמכותה לפי סעיף 24 לחוק המועצה להשכלה גבוהה,
10 התשי"ח-1958, "**לפקח על הענקת תארים מוכרים**" ו"**לקבוע כללים לפיקוח**" לצד "**סמכויות העזר**
11 **הנדרשות למילוי תפקידיה, אשר כוללים הגנה על הציבור**" (החלטה מיום 22.12.21).

12
13 סמכות פיקוח מעין זו לא ניתנה למשטרה, הגם שניתנו לה כלים משמעותיים יותר, כמו למשל צו הפסקה
14 מינהלי או צו סגירה מינהלי לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, שהיא העדיפה, מסיבותיה, לא לעשות
15 בהם שימוש, ולהסתפק בתפיסת מכונות המשחק. אין די בהפניה לסמכות הכללית שבפקודת המשטרה,
16 המגדירה את סמכותה ב"**מניעת עבירות ובגילוי, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם**
17 **הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש**", במובחן מ"**פיקוח**", כדי לחייב את
18 המשטרה או להתיר לה שיתוף ישיר של גורמים חיצוניים בדיעות המגיעות לידיה. זאת, להבדיל ממצבים
19 בהם תוך כדי החקירה, נודע למי שזומן לסייע בה, על חשד זה או אחר המצוי בחקירה, או במקרה בו
20 קיים קשר ישיר וברור, בין פעולת מסירת המידע לבין מניעת עבירה. בענייננו, מסירת המידע מתוך מטרה
21 לשלול זיכיונות להימורים שהם דווקא חוקיים, לא כיוונה למנוע עבירות של קיום הימורים שאינם חוקיים.

22
23 5. מסקנותיי לעיל עולות בקנה אחד עם אשר נפסק בע"א 8189/11 **דיין נ' מפעל הפיס**, בו הודגשה
24 האבחנה לפי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, והתקנות מכוחו, בין "**מסירת מידע**
25 **שאינה דורשת את הסכמתו של נושא המידע... לעיתים היא נעשית אף ללא ידיעתו**", ביחס אליה
26 "**נקבעו הגבלות על העברת המידע, לרבות בעניין מסירת מידע הנוגע לתיקים תלויים ועומדים**", לבין
27 "**מסירת מידע (שלא התיישן או נמחק) על-ידי האדם עצמו, בידיעתו ובהסכמתו**" (פסקה 33 לפסק
28 הדין), עת "**חרף מעמדו כגוף דו-מהותי, מפעל הפיס אינו 'גוף ציבורי' הרשאי לקבל מידע מן המרשם**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

1 הפלילי אודות אדם המשתתף במרכז מטעמו לפי סעיף 8 לחוק המרשם הפלילי" (פסקה 31 לפסק
2 הדין).

3 עוד אציין כי הפניית המדינה להנחיה מספר 14.8 להנחיות פרקליט המדינה "בקשה מצד גורמים שונים
4 לעיין במידע המצוי בתיק חקירה", אינה מסייעת לה, משנאמר במפורש בסעיף 4 סיפא לה כי "ההנחיה
5 אינה עוסקת בשיקול הדעת לפיו ראוי שהרשות עצמה תיזום מסירת מידע שכזה לגוף ציבורי אחר
6 לצורך אכיפה".

7
8 6. אעבור אם כך לבחון את הגנת האמת, שחברי השופט אטדגי סבור שאף היא פורשת כנפיה על
9 הפרסומים. אינני סבורה כך.

10 בפרסום הראשון נאמר, בין היתר, כי "רפאת עושה קופה של עשרות אלפי שקלים כל לילה, והרבה
11 אנשים מפרדיס נהרסו להם המשפחות ונקלעו למצוקה כלכלית מההתמכרות ולחובות כבדים
12 מההימורים".

13 בהיגד לעיל לא נאמר שאחיו של רפאת הוא "חשוד שהוא עושה", גם לא נאמר שרפאת "חשוד שהוא
14 עושה", אלא שרפאת "עושה". ציון עובדה. ועובדה זו מקבלת גושפנקא, הכשר, מהאמירות בהמשך
15 "מודיעין מאומת"; "מהחומר שבידי המשטרה עולה"; ושוב "מהחומר עולה".
16 לא הוכח.

17 זאת ועוד, בהיות רפאת הזכין של מפעל הפיס והמועצה להסדר ההימורים, אמורה היתה להיות לשני
18 הגורמים לעיל ידיעה מדויקת, עד לרמת השקל, בדבר היקף המכירות בפועל של רפאת מדי יום ומדי
19 שעה. משהדעת נותנת כי רפאת לא מוכר "כל לילה" כרטיסי לוטו ופיס בהיקף של "עשרות אלפי שקלים"
20 אין להבין מהאמור אלא שרפאת אכן "עושה עשרות אלפי שקלים" כל לילה מהימורים בלתי חוקיים
21 במסווה של עסק הזכיינות למכירת כרטיסי לוטו וטוטו. אמירה חמורה ביותר שאין פלא שהביאה לשלילת
22 הזיכיון, עד לחידושו כעבור שנתיים.

23 ולקינוח, הוסף בפרסום הראשון גם ההיגד: "המקום משמש ריכוז לעבריינים רבים המעשנים סמים".
24 אמירה זו מניין באה? ובמה תועלתה? אלא כדי לרמוז, וכך היא עשויה להתפרש ע"י הנמען, כי המתחם,
25 שנשכר ע"י רפאת, והמשמש בין היתר תחנת לוטו וטוטו, אינו אלא "מקום ריכוז", לא סתם מקום נוסף,
26 לעבריינים ולעבירות סמים.

27 גם זו לא הוכחה.
28

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-07-32636 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 20-07-50262 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

צחוק הגורל הוא שנגד האח דודו, החשוד העיקרי, אפילו לא הוגש כתב אישום, והיחיד ששילם את המחיר היה דווקא רפאת. הסבר המדינה להימנעות מהגשת כתב אישום וסגירת התיק לפיו **"בעילה של חוסר ראיות"** (סעיף 18 לסיכומיה בבית משפט קמא), אך מוזר הוא, שהרי מי שנלחם נגד חילוט מכנות המשחקים היה לא אחר מאשר אותו דודו. (בקשה שהגיש לבית המשפט חודשיים קודם לסגירת התיק, ה"ת 14-05-55242).

7. והפרסום השני:

האמירה **"מהחומר עולה כי אזרחים המגיעים למקום לצורך שליחת טופס טוטו או לוטו, נכנסו והימרו גם באופן לא חוקי במכונות המזל שבמקום"** מתיישבת ככל הנראה עם הראיות ולא ניתן למצוא בה פסול.

הבעייתיות מצויה בהיגד **"מהחומר שבידי המשטרה עולה כי העסק משמש לעריכת משחקים אסורים, כל זאת בכסות עסק חוקי, בין היתר להפעלת לוטו וטוטו"**, שמשמעותו היא אחת: העסק החוקי של מכירת כרטיסי לוטו ופיס המופעל ע"י רפאת, הוא ולא אחר, משמש הסוואה, כסות, לעסק עברייני של הימורים בלתי חוקיים.

בפרסום זה מוסבת העשייה הפלילית ע"י כותב המכתב מדודו - החשוד העיקרי שנעצר ונחקר, אל רפאת ומיוחסת דווקא לו. ושוב, לא נאמר כי מדובר בחשד, אלא שהנאמר לעיל **"עולה מהחומר שבידי המשטרה"**, כביכול, מידע מוכח, שכמובן לא הוכח.

8. מוקשית בעיני המסקנה לפיה כל שלא הוכח מתבטא בפרט לוואי שאין חובה להוכיחו. מפעל הפיס והמועצה להסדר הימורים מכירים רק את הזכיון. רק את רפאת מרעי. האחרים אינם מעניינם. הבלבול והקשירה בינו לבין אחיו דודו אינו יכול להיחשב כפרט לוואי. לו מדובר היה בקופה של **"אלפי שקלים כל לילה"** בלבד במקום בקופה **"של עשרות אלפי שקלים כל לילה"**; או לו הוכח כי במקום **"הרבה אנשים מפרדיס"** שנפגעו מדובר רק ב**"אנשים בודדים"** - ניחא, שאז עסקינן היינו בפרט לוואי שלא היה מקום להקפיד לגביו על אי הוכחתו, לא עת רפאת מועבר למרכז הבמה ונחשד להיותו העברייני המשמש בזכיונות ככסות למעשיו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

9. משכך, יש ליתן את הדעת לערעורו של מרעי בהקשר למיעוט הפיצוי.
הסיכומים שהגישה המדינה לבית משפט קמא התמקדו בסוגיית החבות, וכללו מספר משפטים בלבד בכל הנוגע להוכחת הנזק המיוחד. לא נטען דבר ביחס לפיצוי הסטטוטורי.
בשני הערעורים המונחים לפנינו הגישה המדינה רק עיקרי טיעון בערעור שהוגש על ידה ואלו מתמקדים בסוגיית החבות בלבד, ולא הגישה עיקרי טיעון בערעורו של רפאת ולא טענה דבר לעניין גובה הפיצוי.
עם זאת, עדיין מוטל על רפאת הנטל להוכיח את ערעורו.
כמו בית משפט קמא אף אני סבורה כי רפאת לא הוכיח מהו הנזק שנגרם לו עקב שלילת הזיכיון לשנתיים, ואין די בחוות הדעת שהגיש.
גם אם היה מוכיח את נזקו, היה מקום לנכות אשם תורם בשיעור משמעותי משמצא לנכון לנהל את עסקו באותה אכסניה בה מתנהלים הימורים בלתי חוקיים, אם תוך העלמת עין ואם תוך אדישות לנעשה. בעשותו כך נטל על עצמו את הסיכון לפיו ייחשד אף הוא כמי ששותף באופן כזה או אחר לפעילות העבריינית, וכפועל יוצא תיגרם לו פגיעה בהכנסות.
10. עם זאת, אף אני סבורה כי רפאת זכאי לפיצוי סטטוטורי, אלא שיש להכפיל את סכומו משעסקין בשני פרסומים נפרדים, שאינם יכולים להיחשב כפרסום אחד או כפרסום חוזר.
הפרסום הראשון המחזיק לא פחות מחמישה עמודים נעשה ביום 04.03.2014 ע"י עו"ד רפ"ק אבי שפירו, והפרסום השני נעשה שבועיים לאחר מכן, ע"י עו"ד ריצ'ארד סאלח, סגן בכיר בפרקליטות מחוז חיפה ביום 23.03.2014.
לפרסום השני אכן צורף הפרסום הראשון, אך אין די בכך כדי להתבונן עליו כעל פרסום חוזר של הראשון, שכן האחדת שני הפרסומים לאחד תיעשה רק כאשר הפרסום החוזר "...אינו מאמת את הדברים ... ומסתפק בציון העובדה שהדברים נאמרו על ידי אדם אחר ... בתנאי שהמפרסם הגביל את הפרסום לעצם העובדה שהדברים נאמרו על ידי אותו אדם בלי להוסיף עליהם" (ת"א (מח-ב"ש) 7129/99 שמש נ' שמעון, פסקה 11, ניתן ב-10.10.2004).
ורק "כאשר עצם אמירת הדברים שכוללים לשון הרע מהווה עובדה חשובה בפני עצמה, והפרסום החוזר אינו מאמת את הדברים ואינו מוסיף להם נופך של אמינות אלא מציגם כטענה גרידא של אדם מסוים, ניתן להסתפק בהוכחת העובדה שהדברים אכן נאמרו" (ת"א (מח-י-ם) 13358-01-17 אלון חמדני נ' ברק כהן, פסקה 125, כבוד השופט ברעם, ניתן ב-05.05.2020).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

בענייננו הפרסום השני אמנם מפנה לפרסום הראשון, אך מוסיף עליו, תומך בו, מאמת אותו ["מהחומר
עולה"] מוסיף לו נופך של אמינות ומשדר שדעתו של כותבו, נציג בכיר של רשות נוספת העוסקת באכיפת
הדין הפלילי, היא בדיוק כפי דעתו של מי שפרסם את הפרסום הראשון, ואף הוא מבקש "לאור המפורט
בהרחבה במכתב המשטרה ... לשקול שלילת רישיון הזכיינות של העסק הנ"ל".

בית משפט קמא העריך את שיעור הפיצוי הסטטוטורי ב-35,000 ₪. איני רואה סיבה להתערב בהערכה
זו, זולת להכפילה פי שניים.

11. לו דעתי היתה נשמעת היינו דוחים את ערעור המדינה, מקבלים את ערעור רפאת, מכפילים את
הפיצוי שנפסק לזכותו ע"י בית משפט קמא, ומזכים אותו בהחזר אגרת ערעור ובהוצאות משפט.

שג'ודית שבח, שופטת, סג"נ

השופטת ש. יעקובוביץ:

מצטרפת לתוצאה אליה הגיע חברי השופט י. אטדגי על יסוד קביעתו בדבר תחולת ההגנה המוחלטת
שבסעיף 13(9) לחוק ומבלי שאדרש ואביע עמדה באשר לתחולת סעיפים 14 ו-15 לחוק.

שלומית יעקובוביץ, שופטת

23

24

26

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 32636-07-20 מרעי נ' מדינת ישראל
ע"א 50262-07-20 מדינת ישראל נ' מרעי

תיק חיצוני :

התוצאה

1 בדעת רוב השופטים אטדגי ויעקובוביץ, וכנגד דעתה החולקת של השופטת שבח – ערעור המדינה מתקבל
2 באופן שפסק דינו של בית משפט קמא מבוטל. ערעורו של רפאת מרעי – נדחה, תוך חיובו בהוצאות
3 המדינה בשני הערעורים בסך כולל של 20,000 ₪.
4 העירבון שהפקיד מרעי, על פירותיו, יועבר למדינה באמצעות הפרקליטות.
5
6
7 ניתן היום, ז' שבט תשפ"ב, 09 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

שלומית יעקובוביץ, שופטת

יונה אטדגי, שופט

יהודית שבח, שופטת, סג"נ
אב"ד